

Mil viisil toidutootmine saab aidata kaasa elurikkusele?

Aleksei Lotman
ELF

EESTIMAA LOODUSE FOND

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Miks põllumajandus/toidutootmine looduskaitsjaid/keskkonnakaitsjaid huvitab?

- Sellega on seotud olulised loodusväärtused
- Sellega on seotud ka mitmed keskkonnaprobleemid
- Eks me kõik tahame süüa - toit ei teki poes

Kas ökoloogiline jätkusuutlikkus halvendab toidujulgeolekut?

- Säästlik põllumajandus
  - saastab võimalikult vähe keskkonda
  - kasutab elurikkust säästvalt
- Toidujulgeolek on tagatud, kui sõltume vähem kaugelt pärit sisenditest nagu väetis, kütus, sööt ja seeme
  - Ka ekspordisõltuvus võib olla julgeolekurisk
- Toidujulgeolek ja keskkonnahoid ei ole vastuolus

Põllumajandusega on seotud märkimisväärne elurikkus

- Kõrge (suure) loodusväärtusega põllumajandus
- Põllumajanduse geneetilised ressursid
- See rikkus vajab kaitset!

Kõrge loodusväärtusega põllumajandusmaa

Pärandkooslused

Mosaiiksed põllumajandusmaastikud

Liikide elupaigad

Eriti suur on nende tähtsus Euroopa looduskaitstes

Tegelik põllumajanduspoliitika mõju on vastuoluline

Kõrge loodusväärtusega põllumajandusmaa ei teki ise

Selle on loonud ja säilitanud talunike tegevus läbi sajandite

Karjakasvatus: loomade karjatamine ja talisööda varumine

Selline majandamine on osa toidujulgeolekust

Pärändkooslused

Pärändkooslused ehk poollooduslikud kooslused - KLV põllumajandusmaa olulisim osa

Kujunenud pikaajalise karjatamise ja/või niitmise ning osalt võsavõtmise jm taolise tegevuse tulemusel (mitte künni-külvi teel)

Inimmõju lõppedes kasvavad kinni, muutudes võsaks või roostikuks vmt

Olulised elupaigad paljudele sh. ka ohustatud liikidele

Pärandkooslused EL looduskaitstes

Rannaniidud

Loopealsed

Aruniidud

Luhad

Puisniidud

Puiskarjamaad

Sooniidud

Nõmmed

Kust see (elu)rikkus pärineb?

Hobust ega veist ei tehtud savist: need oli ka enne kodustamist olemas

Mis ohustab?

Põllumajanduse intensiivistamine

Põllumajanduse lakkamine, karjas käivate loomade arvu vähenemine

“Arendus”

Saastamine ja kliimamuutus

KLV põllumajandus on suur väärtus

Pärandkooslused ja mosaiikne põllumajandusmaa on suur väärtus, mida tuleb hoida.

Veel veidi põllumajanduse elurikkusest - geneetilised ressursid

Lisaks KLV põllumajandusele on oluline ka (vanade) tõugude ja sortide mitmekesisus

- Kasvatajate töö on kujundanud tõud ja sordid
- Mõni liik on säilinud ainult kodustatuna, mitmekesisus on siin kestmise eeldus
- On võimalik kohati ühitada KLV põllumajandusega, sh. pärandkoosluste hoiuga

Probleemid

- Uuemal ajal on globaalsed tõud ja sordid (s.h. GMOd) hakanud traditsiooniliste vormide paljusust ohustama
- Kas me teame piisavalt oma põlistõugude ja -sortide mitmekesisust?
- Kas me väärtustame piisavalt seda, mida teame?

Tarbija saab aidata

<https://toidufoor.ee/>

Täpsemalt

<https://lihafoor.ee/>

Ja

<https://kalafoor.ee/>